Mājas Draugs

5. GADS SEPTEMBRIS, 1954 8./52./NR.

PACIFIC LUTHERAN
THEOLOGICAL SEMINARY
THE LIBRARY

A. Bērziņš - Mēs nenieka neesam ienesuši (1. Tim. 6, 7)

PRĀVESTS E. BERGS

NOTIKUMI UN PĀRDZĪVOJUMI

Lūkas ev. 5, 1 - 11

DZĪVI varam skatīt divejādā veidā. Varam izcelt notikumus, kuŗu aculiecinieki mēs esam, personīgā dzīvē, ģimenē, tautā, pasaulē. Neviens nevar no tiem noslēgties. Tie veido viņa dzīvi. Katrs ir savas ģimenes, savas tautas, sava laikmeta bērns, un sakarā ar to varam lūkot viņu saprast un tēlot viņa dzīves gaitu. Bet ir arī katram savi dvēseles pārdzīvojumi, savi uzskati, domas un jūtas, ir sava garīga pasaule, kuŗā viņš aug un dzīvo.

Tās nav divas šķirtas pasaules. Ir sakars starp ārējiem notikumiem un dvēseles pārdzīvojumiem. Ārējie notikumi ietekmē dvēseles dzīvi. Rakstot cilvēka biografiju, tēlojot viņa darbu un cīņu, ir jāapstājas arī pie laika un apkārtnes apstākļiem. Un dvēseles pārdzīvojumi no savas puses atkal izpaužas uz āru, ietekmē citus, veido pat notikumus. Lai atceramies vien Mārtiņa Lutera dvēseles cīņu, kuŗa noveda pie reformācijas un lielā mērā veidoja Rietumeiropas vēsturi.

Par šo sakaru starp notikumiem un pārdzīvojumiem runā arī evaņģelijs.

Pie Ģenecaretes ezera redzam zvejniekus parastā darbā, viņi mazgā tīklus. Viņu gara stāvoklis ir nospiests. Cauru nakti viņi ir strādājuši, bet par velti. Ne katru reizi darbam ir panākumi, dažkārt neveicas ar darbu, un cilvēks redz savu bezspēcību. Bet varbūt darbam ir cita nozīme, kuŗu mēs sākumā neizprotam.

Pienāk pie ezera mācītājs. Arī tas nebija nekas neparasts. Dažādu mācītāju toreiz bija daudz. Tie staigāja apkārt un ar lielākiem vai mazākiem panākumiem mācīja ļaudis. Tādēļ arī Sīmanis Pēteris labprāt atļāva mācītājam iekāpt laivā un nocēla laivu mazliet no malas, lai svešinieks labāk varētu pārredzēt klausītājus. Arī Sīmanis Pēteris pats ar saviem biedriem, strādādams savu darbu, sekoja runātāja vārdiem. Jo vairāk viņi klausījās, jo uzmanīgāki viņi palika. Tā nebija parasta runa. Gan Jēzus runāja par Dieva valstību tāpat kā daudzi citi mācītāji. Bet viņš nenorādīja uz sīkiem noteikumiem, kuŗi jāizpilda, lai to iegūtu, un kuŗi vienkāršam strādniekam bieži vien bija neizpildāmi. Viņš runāja par Dieva valstību, kuŗa katram pieejama, kas nododas Dievam un ar visu sirdi tam piekeras. Tie bija vārdi, kuŗi aizgrāba un lika daudz domāt par sevi, savu dzīvi un dzīves uzdevumu.

Jēzus bija beidzis. Vēl klausītāji atradās Viņa vārdu ietekmē. Dzirdētais bija jauns, neparasts, to nevarēja tik ātri uztvert, tur bija jaunas domas, jauni mērķi, bet tie visi bija tik pārliecinoši, vilinoši un skaisti. Arī Pēteris sēdēja domās nogrimis, kad negaidot atkal dzirdēja Jēzus balsi: "Dodies uz augšu un izmet savus tīklus!"

Ja cits viņam to būtu teicis šādos apstākļos, viņš būtu to izsmējis kā nemākuli, kas runā par lietām, par kuŗām nekā nezina. Ja naktī viņi bija zvejojuši bez panākumiem, kā tad dienā viņiem tādi varētu būt! Turklāt vēl braukt uz ezera vidu, kur nav izredzes vilkt bagātu lomu! Bet šinī gadījumā Pēterim bija jāklausa neizprotamai pavēlei. Jēzus vārdi saista viņu tādā mērā, ka viņš citādi nevar, viņš Viņam atbild: "Uz Tavu vārdu es gribu tīklu izmest". Un rezultāti bija pārsteidzoši. "Tie saņēma lielu pulku zivju, tā ka viņu tīkls plīsa. Un tie meta ar rokām saviem biedriem otrā laivā, lai nāktu palīgā vilkt. Un tie nāca un piepildīja abas laivas pilnas, tā ka tās tikko negrima." Šis brīnišķīgais pārdzīvojums varēja pamudināt Sīmani Pēteri lūgt Jēzu: Paliec pie mums, jeb - atnāc atkal pie mums, es redzu - Tu zini dot brīnišķīgu padomu; arī turpmākā darbā Tavs padoms varētu mums labi noderēt. Bet uz Sīmani Pēteri šis pārdzīvojums atstāja pavisam citu ietekmi. Viņš redz Jēzus brīnišķīgās zināšanas un spēku. Tas viņam atgādina paša nepilnību un grēku. Viņš nav cienīgs uzņemt dievišķīgu viesi, taisni otrādi, tā klātbūtne varētu viņam nest Dieva sodu. Tādēļ bailes pārņem viņu, krizdams Jēzum pie kājām, viņš saka: "Kungs, aizej no manis, jo es esmu grēcīgs cilvēks!" Tā pravietis Elija aizklāja savu vaigu, kad Dievs viņam gāja garām. Tā pravietis Jezaja izsaucās, kad Dievs viņam parādījās templī: "Vai man! jo man jāiet bojā!" Grēcīgs cilvēks nevar iztu rēt Dieva tuvumu, jo jūt savu nepilnību un grēku.

Jēzus nepalika pie Sīmaņa Pēteŗa. Viņš tiešām aizgāja, bet Viņš aicināja Pēteri sev līdz un deva tam lielu uzdevumu: "No šī laika tev būs cilvēkus zvejot." Un atkal Jēzus vārds tā aizgrāba un saistīja Pēteri, ka viņš un viņa biedri "savas laivas uz krasta vilkuši, atstāja visu un gāja Viņam līdzi."

Notikums izraisīja lielu pārdzīvojumu. Pārdzīvojums pilnīgi pārveidoja Sīmaņa Pēteŗa personīgo dzīvi, bet sniedzās vēl tālāk, Pēteris palika par Kristus apustuli, kas juta uzdevumu pret visu pasauli un stājās darbā, kas pamazām pārveidoja pasauli. Bez šā pārdzīvojuma pasaule izskatītos citāda, nekā viņa tagad ir.

Mums tagad ir daudz lielāki pārdzīvojumi, nekā toreiz Sīmanim Pēterim. Viņš vilka bagātu lomu, kas dažkārt negaidot zvejniekam varēja notikt. Mēs esam redzējuši lielas pārvērtības pasaulē. Mēs redzējām kaŗu, kas skāris mūs personīgi un mūsu tautu, mums bija jāatstāj dzimtene, bija dažkārt jāšķiras no tuvākiem piederīgiem, bija jāpamet iemīļots darbs un darba lauks un jāstrādā neparastos apstākļos sveš darbs. Kā šie notikumi ietekmējuši mūs, kādus izraisījuši pārdzīvojumus? Ļoti dažādus.

Citi stāv viņu priekšā pilnīgā nezināšanā. Viņi nesaprot vairs itin nekā. Viņi jūtas tā, kā apmaldījušies un maldās arvien tālāk, neatrazdami izeju un neieraudzīdami gaismu. Citi redz neatrisināmus jautājumus, kuŗi paliek arvien lielāki un smagāki. Citi vairs netic, ka varētu atbildes būt, un padodas izmisumam. - Bet citi redz še darbojamies Dievu, kā kāds liels valstsvīrs ir teicis: Taisni tur, kur es nevaru veikt savu nodomu, kur cits spēks man stājas pretim, kas lauž manu gribu vai piespiež mani meklēt citu ceļu, tur es jūtu, ka ir Dievs, es neesmu tas, kas vada pasauli, tur ir cita vara, kas stāv pār mani. Tāds cilvēks uzmanīgi klausās, ko Dievs tagad prasa, lūkos novērot Dieva darbu un izprast Viņa prātu.

Vēl gaidāmi lieli notikumi, un līdz ar tiem būs arī lieli pārdzīvojumi. Vai redzēsim tad Dievu darbojamies un saaugsim ar Viņu? Vai prasīsim tad pēc uzdevuma, ko Dievs dod, un centīsimies to izpildīt? Vai būsim spējīgi tam pilnīgi nodoties? Vai ticēsim Dieva brīnišķīgai, bet mums bieži neizprotamai vadībai? Kaut bijušie un nākamie pārdzīvojumi nebūtu velti, bet liktu izaugt Dieva darbiniekiem, kas cenšās izpildīt Dieva gribu un nest pasaulei Dieva gaismu!

PROF. K. KUNDZIŅŠ

JAUNATNE UN RELIĢIJA

Vai no jaunatnes drīkstam prasīt, lai tā būtu atsaucīga reliģijas aicinājumam un savā dzīvē aizvien apzinātos savas saistības ar Visaugstāko?

Uz to dzirdam dažāda veida atbildes. Ir pat krituši vārdi - protams materiālistiskā pasaules uzskata ietekmē: kas gan jaunatnei varētu būt kopējs ar reliģiju un baznīcu?

Ir skaidrs, ka no jaunatnes nevaram prasīt, lai tā varētu lepoties ar nobriedušu dievatziņu vai līdz galam izdomātu reliģisku pasaules uzskatu. Tāds labākā gadījumā var izveidoties pusmūžā, kad jau uzkrāta bagāta dzīves pieredze. Un neaizmirsīsim, ka pat apustulis Pāvils, sasniedzis jau sesto gadudesmitu, vēl saka: "Nevis, it kā es jau būtu pilnīgs..."

Bet vienu gan mēs drīkstam sagaidīt no jaunatnes, lai tā, pārāk strauji traucoties līdzi dzīves plūsmai, tīšām nenoslēdzas vai nepagriež muguru tam, kas vēlākā dzīvē izrādās par visdrošāko laimes un iekšējā stipruma avotu. Kad ziedoņa krāšņums vai dabas bezgalīgais skaistums mums pauž Dieva godu, kad liegas dziesmas skaņas noskaņo svētcerei un pielūgsmei, kad pēc pārciestām briesmām sirds veras pateicībā Visuvarenajam vai, pie kapiem stāvot, dvēsele aiz nīcīgā meklē Mūžību, tad mūsu sirdīm jābūt atvērtām, lai tanīs brīvi varētu ieplūst dievišķie spēki.

Un ja vēl viens otrs šinī laicīga prakticisma cauraustā laikmetā jautātu, kāpēc tad tas vajadzīgs, tad lai šoreiz citu argumentu vietā uz to atbild skatiens uz divu tautu, divu valstu gaitām, ko pats liktenis nolicis vienu otrai blakus.

Viena no tām skaitliski maza, apdzīvo klinšainu, dabas māmuļas diezgan skopi apveltītu zemi, pa kuru pūš skarbi ziemeļvēji. Otra - aptver miljoniem ļaužu, un viņas rīcībā ir lieli auglīgi līdzenumi un neizsmeļamas dabas bagātības. Tomēr, lai cik maza tā būtu - pirmo, tās lielo brīvības mīlestību un izturību darbā nav varējusi salauzt ne skarbā daba ne nežēlīgu ienaidnieku invāzijas. Tās uzticība savai dzimtenei, varonība cīņās un lielie sasniegumi mākslā, zinātnē un sociālās dzīves laukā ne bez iemesla vērsuši uz sevi visas pasaules uzmanību. Jūs tās vārdu esat uzminējuši - tā ir Somija. Blakus tai stāv lielais koloss - Krievija. Nabadzībā un verdzībā joprojām slīkst miljoni tās iedzīvotāju. Cari un diktātori ar saviem asiņainiem darbiem veidojuši viņas likteņus. Nevis it kā pašā tautā neslēptos kādi labāki iedīgļi. Bet verdziskā paklautībā turēta, tā nav tikusi audzināta brīvībai, goda prātam un īstai gara gaismai.

Un nu jautāsim, kas pirmai devis spēku izturēt un visās likteņu vētrās palikt uzticīgai augstajam brīvības ideālam, godīgam darbam un sociālai taisnībai. Uz to ir tikai viena atbilde, ko devis ikviens, kas ieskatījies somu tautas dvēselē: tā ir apbrīnas cienīga reliģiozitāte, nesalaužamā ticība, ka pasauli vada Dievs, kas nepamet tos, kas cīnas par taisnu lietu un tur Viņa bausļus. Ar šo ticību, ar tās mūžības spēkiem, kā šīs tautas dzīve rāda, tūkstošiem pavedienu saausta viņas dzimtenes mīlestība, ģimenes dzīve, audzināšana. Baznīcas un ticības nozīmi pēdējos brīvības karos atzinusi pat Somijas sociāldemokrātu partija, svītrodama sākotnējo neitrālo nostāju no savas programmas un aizvietojot to ar atzinumu, ka arī no valsts puses tās atbalstāmas.

Bet lielā Krievija? Tā streipuļojusi no vienas galējības otrā. Neredzētā ārējā spožumā tērptās valsts baznīcas vietā, kādu to redzam caru laikos, kas diemžēl savu varu nereti nostiprināja uz tautas gara gaismas rēķina, īsā laikā stājās tās krasākais pretstats - galīgais materiālisms un ateisms, līdz pamatiem satricinādams tautas psīchi, un nepieredzēta, uz meliem un varas dibināta varmāku dievināšana, bet reizē ar to visu ētisko normu sabrukums bija šīs katastrofas neizbēgamās sekas.

Cik rītdienīga un skaista tam pretīm skan drošsirdīgās ziemeļtautas iemīļotā jaunatnes dziesma (Roberta Bērziņa tulkojumā, sk. mūsu dziesmu grāmatas dziesmu nr. 754):

Kad rīta saules stari
Kā dimants rasā mirdz,
Tad Debestēvu slavēt
Steidz mūsu jaunā sirds.
Un vakaros, kad saule
Pār jūru aizlīgo,
Tad atkal sirdis jaunas
Teic Dievu mūžīgo.

Skan putnu dziesmas liegi
Un mežs tik maigi šalc,
Bet puķu zvani zvana,
Ka klāts mums Dieva galds.
Un jaunās sirdis dzīvi
Uz Dievu paceļas,
Rod ilgas vieglus spārnus,
Skan dziesmas spēcīgas.

Neprasīsim no jaunatnes neiespējamo, bet rādīsim tai labu priekšzīmi, pārliecībā, ka tā tādā gadījumā droši nostāsies uz gaišā ceļa, kas ved uz tām vērtībām, kas nekad nenoveco.

PROF. EDM. ŠMITS

KĀDS VĀRDS PAR DOGMATIEM

II

RUNĀJOT par autora minēto pirmo punktu, proti, teoloģiju (vārda vissaurākā nozīmē), lasītājs labprāt būtu gaidījis pieminam kādu no tās problēmām: piem.,kādas Dieva īpašības var saskatīt ar prātu, kādas ar ticību, ko domāt par Vienīgo,ko par Trīsvienīgo Dievu, kas ir dievišķā radīšana, kā tā atšķiras no darināšanas vai celšanas, kas ir Dievišķā Gādība (Providence). Sakarā ar pēdējo ir autora pieminētais jautājums - kāpēc jācieš arī taisnajiem. Autors te saka: ''Taču nekādu atrisinājumu nav varējušas dot arī baznīctēvu domu celtnes'' (65.lpp.). Lasītājam nerodas skaidrība, kādu ''atrisinājumu'' autors no baznīctēviem prasa. Vai viņš prasa, lai tie atbildētu it visu cauri un cauri, tā kā nevienam vēlāk nekas vairāk nebūtu ko teikt? Vai viņš prasa, lai tie uzņemtos atklāt visus dievišķos noslēpumus ciešanu jautājumā, tā ka cilvēkam it viss taptu skaidri un skaidri zināms? Domāju gan,ka autors nebūs piegājis ar tik naivām prasībām.Ir tiesības prasīt ko citu, proti: vai baznīctēvi ir devuši kādu uzskatu padziļinājumu vai pavēruši kādu jaunu apvārsni, salīdzinot ar vientiesīgo ikdienišķo praktiskā kristieša domāšanu.

Runājot par ciešanu problēmu vispirms jāpiebilst, ka baznīctēvi nemēdz daudz nodarboties ar tīri teorētisko vai spekulātīvo pusi: proti, kāpēc Dievs sūta cilvēkam ciešanas, kādi viņa slepenie nolūki, kāpēc Dievs liek arī taisnajam ciest. Viņus vairāk interesē tīri praktiskā dvēseles problēma: proti, ko ticīgajam cilvēkam dod uzvara pār ciešanām, kā lai kristīgais cilvēks saņem ciešanas Lielā Cietēja gaismā.Pārdomādams par šām problēmām Augustins nāca pie slēdziena, ka ciešanas nav vis ļaunums (malum) vien, bet var tapt arī par vērtību (bonum) un top par mirdzošu vainagu,ja tās top uzvarētas ticības un mīlestības spēkā. Dievs,sūtīdams ciešanas taisnajam, nesūta vis postu vai ļaunumu, bet rāda ceļu uz augstāko apskaidrotību.Tā visa problēma nonāk pavisam citādā gaismā.

Augustins, piemēram, runā par dažādām ciešanām, kas atšķiras sava avota ziņā: vienas nāk no grēka: vai nu pati ļaunā dziņa liek ciest, vai arī jācieš par grēka sodu. Citas nāk no Tēva mīlestības, kas grēcinieku šķīstī, pārkausē; bet šī pārtapšana nozīmē sāpes. Vēl citas sāpes kristīgajam nāk no mīlestības, līdzjūtības. Viņam sāp, ka otrs cieš, viņam sāp, ka otrs grimst pazušanā. Kristīgajam cilvēkam nav jācenšas būt vienaldzīgam,nejūtīgam, tā sakot,ar akmens sirdi, (kā to stoiķi gribējuši). Kristīgais ir īsti cilvēcīgs cilvēks,kas citreiz baiļojas,citreiz ir drošs, citreiz dusmojas, citreiz mīlē, citreiz bēdājas, citreiz gavilē. Te ir liela starpība iekšējā cēlonī, kāpēc šās jūtas ir modušās kristīgajam cilvēkam, kāpēc citādā raksturā (Par Dieva pilsētu IX, 5). Mēs teiktu, kristīgajiem te ir cits jūtu objekts nekā neticīgajiem.

Liela starpība ir arī tais pēdās, ko ciešanas resp. zaudējumi atstāj cilvēka dvēselē. Dažos gadījumos nekas labs nav manāms, ir tikai tukšums, - citos paliek pāri vēl lielāks juceklis, neziņas tumsa. Citreiz - tās ved uz jaunu uzvaru, uz dziļāku atziņu, uz pārbaudītu spēku. Augustins parāda, cik dažādi ir tie veidi kā cilvēki saņem ciešanas un kādā ziņā kristīgs cilvēks pārāks par nekristīgo: ''Tā pati uguns, kas pelavām liek tikai dūmot, liek zeltam atmirdzēt spoži, tas pats sprigulis, kas sasit salmu druskās, notīra graudu...tāpat arī tas pats varmācības trieciens vai sāpju asums nostiprina, šķīstī, skaidro labo cilvēku, bet notiesā, sadragā, iznīcina mazvērtīgo. Tāpēc tais pašās sāpēs mazvērtīgie cilvēki nicina Dievu un zaimo, kamēr labie lūdz un slavē Viņu'' (Dieva pilsēta I gr. 8.n.). ''Te ir vēl kāds pamats kāpēc labos cilvēkus reizēm piemeklē laicīgas nelaimes - tas pats pamats, ko norāda Ijaba piemērs: proti, lai pārbaudītu cilvēka garu, lai būtu visiem redzams ar kādu varonību, ar kādu svētbijīgu paļāvību, ar kādu nesavtīgu mīlestību tas pieķeras Dievam'' (I, 9.).

Otrā punktā, tas ir antropoloģijā (mācībā par cilvēku) mēs varētu sagaidīt norādījumu uz šādām problēmām, kā piem., kas ir ''Dieva līdzība'' (imago Dei) cilvēkā, kādā ziņā cilvēks ir ''dievišķīgs'', pacelts pāri visai dabai, kas ir gribas brīvība, kādas ir cilvēka ''normālās'', tas ir Dieva radītās, grēka nesabojātās attiecības ar citiem cilvēkiem un ar Dievu?

Nākamā nozare ir mācība par grēku (hamartoloģija). Te ietelp šādi jautājumi: kas ir grēks, kas ir tā saknes,kas ir pirmgrēks, kādā ziņā katrs cilvēks ir līdzi iesaistīts grēkā, kas ir aktuālais, paša gribētais grēks, kādas grēka sekas šeit un tur mūžībā? Autors šās problēmas nepiemin. Viņš tūliņ pārlēc uz vienu speciāljautājumu, proti, par grēka sekām uz gribas brīvību: ''Kamēr viena daļa gribēja atstāt cilvēkam kādu iespēju uz labiem darbiem, tikmēr citi to noliedza pilnīgi'' (65.lpp.). Kas tie ''citi'' tādi ir, to autors nesaka. Vai viņš domā baznīctēvus un Augustina ''negātīvismu'' (179.lpp.)? Katrā ziņā vajadzēja pateikt, kur tādas galējas domas ir, ja tās vispāri kur senatnē ir. Personīgi es tādas varu atcerēties tikai pie pāris ''ķeceriem'' un viena ļoti interesanta un izcila, bet dīvaina un pārspīlēta luterāņu teologa Matthias Vlacicha (Flaccius, 1520 - 75). Viņš mācīja, ka iedzimtais grēks ir pati cilvēka substance. Taču luterāņu Baznīca šādus uzskatus nepieņēma un ar laiku šo nikno lāga vīru pat taisījās izraidīt trimdā.

Baznīctēvi vienprātīgi atzīst cilvēka spēju darīt labos darbus, bet tikpat stingri pasvītro šās spējas robežas: šie labie darbi nav un nevar būt tik lieli, lai cilvēks pats sevi pestītu un nopelnītu mūžīgo dzīvību: Mūsu pestītājs ir tikai viens pats! Augustins ļoti atzīst, pat jūsmo par senās pagāniskās Romas vienkāršajiem vīrišķajiem tikumiem. Bet no otras puses viņš pasvītro, ka visi Romas varoņi neiztur nekāda salīdzinājuma ar visvienkāršāko īsti kristīgo cilvēku, jo viņos nav paša galvenā - mīlestības (Dieva pils. V, 15.16.18).

Varam pieslieties autoram, ka: ''Zināmu nomierināšanos te ienesa Augustina formulējumi 4.g.s., pie kuŗiem tad arī kristīgā baznīca ir turējusies līdz pašam pēdējam laikam'' (66.lpp.).

Citādi ir ar autora vārdiem,kas tūliņ seko aiz minētajiem. Te viņš, acīm redzot, grib norādīt, kāds ir bijis pieminēto svarīgo Augustina

formulējumu saturs: ''Augustins redzēja cilvēka attīstībā vairākas pakāpes. Vispirms cilvēks ir radīts Dievam līdzīgs, un viņš nemaz nevarēja grēkot (non posse peccare), bet paradīzē Dievs viņam ir devis brīvību un viņš varēja negrēkot (posse non peccare)'' (66.lpp.).

Kur Dr. Biezais šādu ''Augustina'' domu sadabūjis, paliek viņa noslēpums. Augustins savos rakstos gan māca pavisam citādi un pat vairākkārt pasvītro, ka pirmais cilvēks Ādams nav bijis radīts tik pilnīgs un svēts, ka viņā nekāda ļauna doma nevarētu ieviesties. Viņam piederēja tikai nevainība, nevis tas svētums, kas ir īsti kristīgajiem. ''Pirmā žēlastība'' (gratia prima), kas viņam tikusi dota, nozīmējusi vienīgi to, ka viņš ar šo Dieva ''pirmo atbalstu'' (adiutorium primum) varētu noturēties savā nevainīgumā, bezgrēcīgumā, ja vien to gribētu. Bez šās ''pirmās žēlastības'' ir vēl otra augstāka pakāpe, kad cilvēks ir jau palicis tik stiprs un skaidrs savā dvēselē, ka nekas ļauns viņam nevar tuvoties, šī ir tā pakāpe, ko Augustins apzīmē ar vārdiem ''nespēja grēkot'' (non posse peccare) vai arī ''otrā žēlastība''. ''Pirmam cilvēkam nebija šās žēlastības, kuŗā esot viņam nekad nebūtu nekādas gribas būt ļaunam. Taču viņam bija tāda žēlastība, kuŗā labprātīgi palikdams viņš nekad ļauns netaptu. Bez šās žēlastības viņš arī ar savu brīvo gribu nevarētu būt labs. Taču viņš varēja no šīs žēlastības ar savu brīvo gribu atrauties'' (sk. ''Par rāšanu un žēlastību'' - De correptione et Gratia 11. nod. §31). ''Ja mēs saņemam un cieti turam šās (proti, ''otrās'') žēlastības balvu, tad tā panāk to, ka mēs nevien varam to, ko gribam, bet arī gribam to, ko varam. Tas vēl nebija pirmā cilvēkā: vienas lietas tam bija, otras ne'' (turpat, 11. nod. §32). ''Tamdēļ šās divas lietas ir ļoti rūpīgi un uzmanīgi jānošķiro: spēja negrēkot (posse non peccare) un nespēja grēkot (non posse peccare)... Pirmā gribas brīvība bija - spēja negrēkot, pēdējā būs daudz lielāka, nespēja grēkot... Pirmā bija spēja būt uzticīgam (perseverandi potestas), spēja labumu neatstāt, otra būs uzticības svētlaimība, nespēja labumu pamest (turp., 11.nod. §33).

Kāpēc Augustins tā uzsver šo šķirojumu? Aiz tā stāv svarīgs atzinums, ir psiholoģisks, ir dogmatisks. Psiholoģiskais atzinums vai vērtējums ir tas, ka atgriezies grēcinieks, Kristus pestītais, par svētu darītais ir kaut kas vairāk nekā vienkārši nevainīgais, dzīves

LUDIS BERZIŅŠ

Tārpiņa godība

VAKARA KRĒSLĀ GĀJU PA MEŽU,
ZĀLĒ MIRDZĒJA SPĪDUĻA TĀRPIŅŠ;
SLAVĒJAMS ESI, MAZAIS STARP BRĀĻIEM,
GODĀJAMS AUGSTI RADĪBU STARPĀ.
TIEŠĀM NE MAZUMU TĒVS TEVI MĪĻO;
VIŅŠ TEV DĀVANU LIELĀKO DEVIS.
SPĒCĪGS IR LAUVA, UN STIRNIŅA ŽIGLA,
BITĪTE GUDRA DARINA MEDU;
NO ZARA ZARĀ VĀVERE LĒKĀ,
AUGSTU PĀR ZEMI LIDINA ERGLIS.
MANTAS VISVISĀDAS RADĪBĀM DALA
ŽĒLĪGAIS VALDNIEKS, MĪLĪGAIS, LABAIS;
PATS VIŅŠ TĒRPIES MŪŽĪGĀ GAISMĀ,
MŪŽĪGĀ GAISMĀ NEPIEIETAMĀ.
SLAVA TEV, TĀRPIŅ, RADĪBA SĪKĀ:
TEV VIŅŠ DĀVĀJA STARIŅU VIENU.

neskartais, grēka vēl nesamaitātais. Īsti kristīgā cilvēka svētums ir daudz augstāks par Ādama svētumu.

Uz pirmās brīvības pakāpes ir Ādams. Grēka neaptraipīts, viņš var labi pretoties ļaunumam, ļaunas kaislības, netikumi viņā nav vēl iesakņojušies. Viņam nav vēl jāizcīna tās smagās dvēseles cīņas kā grēciniekam, kas grib atgriezties. Viņš vēl ir vesels, līgsms, viss viņam iet viegli, jo viņš nav grēka saplosīts, aptraipīts, pie zemes nosviests. Viņam nav jāiet sāpīgajā šķīstīšanās ugunī, jo viņš tāpat ir tīrs, kaut arī viņa spodrība nav vēl izturīga, norūdīta. Viņa galvā un sirdī tomēr var iezagties kāda doma, kas viņa spodrību var apdraudēt. Pie viņa var nemanot pielīst čūska un iestāstīt, ka Dieva aizliegums nav ņemams nopietni. Šo domu viņš varētu viegli atvairīt, jo ļaunums viņā nav vēl iesakņojies. Ja viņš pie tās kavējas, tas notiek ar brīvu prātu, tīšu prātu. - Taisni tamdēļ viņa vaina ir liela un smaga. Tik liela, ka tā pārvērš visu viņa būti: viņš zaudē brīvību, zaudē spodrību, zaudē seno bērnišķo drosmi Dieva priekšā un paliek par grēcinieku, saistītu savā gribas vājumā. Visbriesmīgākais ir, saka Augustins, ja Dievs atstāj cilvēku, kas Viņa žēlastību nepieņem, cilvēka paša ''brīvas gribas'' varā un liek viņam pašam sevi notiesāt (C.Gr. 13. nod. 42).

Tādā veidā grēks nav atsevišķs darbs vien - grēks ir jau palicis par cilvēka likteni. No vienas puses - ja tu esi izdarījis ļaunu darbu, tad tas nozīmē, ka tev ir ļauna sirds, ļauna daba - tavā personā ir ļaunums, kas zināmā darbā ir izpaudies. No otras puses - ļauns darbs, kur tava doma ir pārvērtusies darbā, padara tevi ļaunu, ievelk ļaunumā dziļāk. Pestītājs sa-

Apbrīnošana

ka: "Jo no iekšienes, no cilvēka sirds, iziet ļaunas domas, nešķīstības, zādzības, slepkavības, laulības pārkāpšana... Viss tāds ļaunums iziet no iekšienes un apgāna cilvēku" (Marka 7, 21.23). "Padarait koku labu, tad arī viņa augļi būs labi, vai padarait koku nelabu, tad arī viņa augļi būs nelabi, jo koku pazīst no viņa augļiem" (Mat. 12,33).

Sakarā ar lielo atbildību, ko Jēzus uzliek cilvēkam nevien par atsevišķiem darbiem, bet arī par vārdiem un domām (sk. piem., "Kalna sprediķi", Mat. 5,22-24.28), sakarā ar ļoti augstām prasībām, ar ļoti krasu šķirošanu starp labo un ļauno, it sevišķi, sakarā ar viņa mācību par absolūti nesavtīgo mīlestību, grēks Viņa mācībā iegūst sevišķu asumu - tādu, kāds nav bijis ne pie jūdiem, ne pie grieķiem.

Dr. Biezais apgalvo pretējo, proti, ka Jēzus acīs "grēks pazaudējis to asumu, kas tam bija jūdu uzskatos" (50.lpp.). "Grēkošana" (Dr. Biezais ielicis šo vārdu pēdiņās) esot tikai nekonsekvence, "nespēja labu darīt visur un vienmēr". Tā esot tikai nelabvēlīgo blakus apstākļu produkts, līdzīgs klupšanai pa negludu ceļu, vai bultas novirzīšanai zemes pievilkšanas spēkam, vējam darbojoties (51.lpp.). Grēks neesot vispārīga cilvēka lieta, bet tikai atsevišķs gadījums un cilvēks pats ar saviem spēkiem varot būt tik labs, cik vien grib. Autoram gan bija pienākums šos pret baznīcu vērstos uzskatus pamatot, jo Bībeles lasītājam Jēzus mācība izskatas citāda, katrā ziņā daudz dziļāka.

Šeit gribu citēt tikai mūsu lielākā Jaunās Derības pazinēja prof. Dr. K. Kundziņa domas: "Galu galā arī ap. Pāvila uzskati... principā neatšķiras no Meistara uzskatiem, kad viņš izsaucas: "To labu, ko es gribu, es nedaru, bet to ļaunu, ko negribu, to es daru, jo pat juzdams savu nespēku darīt labu, viņš liecina, ka griba uz labu pat grēka varā nonākušā cilvēkā nav vēl pilnīgi zudusi. Ar pilnām tiesībām tāpēc varam teikt, ka kristīgais uzskats par cilvēku ir šis: cilvēka daba paradoksālā kārtā sevī glabā vienu otram blakus neizlīdzinātus abus impulsus - gan to, kas vērsts uz cēlo, skaisto, labo, gan arī uz zemo, riebīgo un kauna pilno... dabiskais (neatpestītais vai neatdzimušais cilvēks) ir traģisku sarežģījumu un pretrunu pilns... Viņš nav ne absolūti labs, ne absolūti ļauns, viņš ir traģiska būtne" (sk. Mūsu ticība, 42.lpp.).

Varētu teikt, ka tās domas, ko Dr. Biezais min kā Jēzus domas, ir Pelagija (mir.420.), vai pat Celestija (Augustina pretinieku) domas. Pelagijs uzsvēra to, ka grēki ir tikai atsevišķi cilvēka gribas akti. Viņš pasvītroja, ka tādas lietas, kā "grēcīga rakstura" vai "grēcīgas dabas" nemaz nav. Pelagija skolnieki gāja vēl tālāk apgalvodami, ka pat grēcinieku nemaz nav, bet ir tikai atsevišķi ļauni darbi. Tādā gadījumā, protams, nav arī grēka izplešanās (propogatio) un tā pārejas no vecākiem uz bērniem. Pelagijs teica: "Ja vecākiem viņu pašu grēki pēc atgriešanās vairs nekaitē, tad vēl mazāk tie var kaitēt viņu bērniem" (Marius Com. 2.10). Jaunpiedzimušie bērni ir bez grēkiem, tāpēc kristība nenozīmē grēku piedošanu. Pelagijs pats, būdams apdomīgāks, arī dziļāks par viņa skolniekiem, gan nenoliedza Dieva žēlastību. Viņš pat teicis, ka Dieva žēlastība ir nepieciešama katru stundu, katru brīdi, katrā darbā (actus) vai lēmumā (sk. Augustina De gratia Christi 2,2 - Augustins gan šaubas, vai Pelagijs šos vārdus tik nopietni domājis, cik teicis). Pelagija skolnieks Celestijs (Caelestius) gāja tālāk par savu meistaru un teicis: "Tā vairs nav brīva griba, ja ir nepieciešama Dieva palīdzība, jo tas atkarājas no paša gribas vai ko darīt, vai nedarīt" (sk. Augustina De gestis Pelagii 18,42). "Mūsu uzvara nenāk no Dieva palīdzības, bet no brīvas gribas" (turpat). Protams, ka pēc Celestija vērtējuma arī apustulis Pāvils nav īsts kristietis, jo viņš taču pats atzinies, ka neesot vēl

pilnību sasniedzis, bet tikai tiecoties pēc tās (sk. Fil. 3, 12).

Tādā gadījumā, protams, vajag tikai labu gribēt, un tad tu tūliņ būsi pilnīgs un svēts, Dieva žēlastība, protams, lieka. Tu saņem mūžīgo dzīvošanu kā taisnīgu algu par saviem paša kārtīgajiem nopelniem.

Kristīgā Baznīca no tādiem sekliem uzskatiem norobežojās. Tiem runāja pretim ir Sv.Raksti, ir novērojumi cilvēku dzīvē. Tie rādīja, ka dvēseles dzīve nav vis līdzīga smilšu kaudzei, kur katrs graudiņš stāv par sevi (tad arī nav liela muiža, vai tu vienu darbu dari šā vai tā). Cilvēka dvēselē viss ir saistīts ļoti cieši - ciešāk nekā citā orgānismā un tāpēc katra iekšēja kustība atsaucas uz visu personu, viss atstāj sekas. Augustins bija daudz lielāks cilvēka sirds pazinējs nekā Pelagijs, par Celastiju jau nemaz nerunājot. Viņš zināja, cik viņa paša dvēsele ir vāja un cik visu cilvēku dvēseles ir vājas. Viņš zināja, kāds spēks ir grēkam, un viņš pats bija pārdzīvojis, ko spēj Dieva žēlastība. Taisni šī dziļā un skaidrā Dieva žēlastības izpratne un izjūta bija tas pamats, uz kuŗa viņš uzcēla savu mācību par pirmgrēku. Viņš nedomāja mācīt ko jaunu, viņš tikai centās skaidrāk apgaismot un dziļāk attīstīt tās pašas domas, kuŗas Baznīcā jau bija un kuŗām tā jau sen ticēja. Augustins mācīja labāki, sirsnīgāki un saudzīgāki pieiet pie vājā cilvēka. Viņš grēcinieku nevien tiesā - viņš to arī izprot, saudzē, žēlo, zinādams kādās grūtībās, ciešanās, nespēkā un nelaimē tas ir nonācis. Viņš netiesā cilvēku par daudz, jo zina, ka ne visa grēka būte ir skaidri apzinīga, paša lemta un darīta - te kaut kas nāk līdzi it kā liktenis, it kā akla vara. Tu esi iesaistīts - zināmā mērā ar tavu paša gribu, zināmā mērā it kā bez tās, it kā nezinādams, it kā pret paša labo gribu (sal. Rom. 7.). Ja mēs godīgi un atklāti (tas ir bez maskošanās) pastudēsim paši sevi (ko mēs labprāt nedarām, jo gribam sevi idealizēt), ja mēs rūpīgi un ar sirsnību pastudēsim arī citus, it sevišķi tos, kuŗus mēs un citi saucam par grēciniekiem, tad redzēsim, ka Augustinam ir taisnība. Grēks nav vis darbs vien, tas ir arī nostāja (habitus), tas ir rakstura iezīme, sirds īpašība, tā ir arī vara. Grēks nav vis tagadnes lieta vien - tā nāk no pagātnes, jo manī viss ir savijies cits ar citu kopā. Tas nenāk no manis vien - tas nāk no visas cilvēces. Tomēr šis grēks ir manis paša, tas tomēr ir manī pašā, manā iekšienē - es nevaru un nedrīkstu to izskaidrot ar ārējiem apstākļiem un kādu svešu vainu vien - tas nav godīgi. Grēcinieks ir nespēcīgs sava paša grēka priekšā.

Te nepieciešams kas spēcīgāks, kas atbrīvo. - Tas ir Kungs Kristus. Pēc iepazīšanās pašam ar sevi man neatliek nekas cits kā pazemībā griezties pie Viņa. Ja to nedaru, no grēka nekad nevaru vaļā tikt. Bez Viņa es iestiegu uz vietas. Es grimstu dziļāki, ja lepnībā un lielībā noraidu Dieva žēlastību. Augustins negrib tiesāt vājos, bet lepnos.

Pēc Augustina domām paša grēka sākotne ir augstprātībā (superbia), kas nozīmē novēršanos no Dieva, svētuma nicināšanu, - arī savtīgumu un cietsirdību. Augstprātīgais ir tas, kas redz tikai sevi pašu, aizmirsdams ir Dievu, ir tuvāku. Daži ir izteikušies par Augustinu it kā viņš saredzētu visa grēka sākotni "miesaskārībā" (concupiscentia), juteklībā (Sinnlichkeit) vai "dabīgajās dziņās". Tas ir aplams iztulkojums. Minēsim Augustina paša domas. "Kas ir visas ļaunās gribas sākotne (initium), ja ne augstprātība (superbia). Proti, visa grēka sākums ir augstprātība. Kas ir augstprātība, ja ne kāre pēc aplama cēluma (perversae celsitudinis appetitus). Aplams ir tāds "cēlums", ja cilvēks atstāj to, pie kā viņa dvēselei ir jāpieķeras un pataisa pats sevi par vissvarīgāko un visa pamatu (principium). Tas notiek, ja cilvēks sāk pats sev pārliecīgi patikt" (Par Dieva pilsētu, XIV, 13). "Ir labi pacelt sirdi augšup, bet nevis uz sevi pašu, jo tas nozīmētu augstprātību, bet uz Dievu, jo tas nozīmē paklausību. To var tikai pazemīgais. Tā ir pazemība, kas brīnišķā kārtā paceļ sirdi un tā ir pašpaaugstināšanās, kas novelk sirdi lejup" (XIV. 13). Grēcīgās augstprātības paraugi ir brāļa slepkava Kains, lielīgais Lamechs, kas "nokauj vīru par brūci un jaunekli par rētu" (I Moz. 4,23-24.). Visaugstprātīgākais par visiem ir šīs skaistās pasaules postītājs - pats sātans. Ja mēs no Augustina pārlecam uz tagadni, tad arī redzam spilgtus piemērus augstprātībai kā grēka saknei. Marksistiskais komūnisms grib nākt ar labiem mērķiem - radīt jaunu taisnīgāku pasaules kārtību, kur nav bagāto ne nabago, kur nav bada, izmantošanas. Doma par pasauli bez privātīpašuma ir skaista, grandioza - var jūsmot par tās cēlumu un apbrīnot tos, kas tai nodevušies. Tomēr - kāpēc šis komūnisms rada pasaulē tādu postu, šausmas, kas vēl lielāks par tām, kas tur jau bija? Tāpēc, ka tas novērsies no Dieva, nicinājis Dieva žēlastību, tīši saminis Kristus mīlestības bausli. Komūnisma ļaunums nav tā saimnieciskajā programmā (vienalga vai tā pareiza, vai aplama) - bet tā bezdievībā. Protams, arī pārējā pasaulē ir bezdievības diezgan - taču šie bezdievji nav tik briesmīgi, viņi nav konsekventi savā augstprātībā. Tāpat mēs atcerēsimies arī nacionālsociālistu ideologus, piem., Alfredu Rosenbergu - ko viņi stāstīja par tīro ziemeļrasi. Viņi bija sašutuši par mācību par iedzimto grēku, viņi protestēja pret Augustinu, kas pēc viņu domām necienīgi saminot cilvēka cieņu, mācīdams to zemoties un "rāpus līst Dieva priekšā". Viņi stāstīja par cēlo ziemeļrasi un cēlajiem ģermāņiem, kuŗiem nevar būt nekā būtiski ļauna, bet viss ir tikai daiļš un apbrīnojams. Bet kāpēc šis "rases mits" radīja tādu postu un sabrukumu? Vai arī šeit posta sakne nebija augstprātība?

Tik pat spilgti, cik Augustins uzsvēra grēkā kritušā cilvēka verdzību, viņš uzsver arī atpestītā cilvēka brīvību. Viņš saredz kristīgā cilvēkā īpašu stiprumu, īpašu mieru, kas citur nekur nav atrodams un kas neesot bijis arī Ādamam paradīzē. Nedomāsim, ka Augustina zīmētais kristīgais cilvēks ir tikai ideāls vai sapnis vien - te ir kas ņemts no īstenības. Augustins labi zina, cik vājš un nepilnīgs ir arī kristīgais cilvēks, cik mazi un it kā nevarīgi ir viņa tikumi, cik maza kristīgās mīlestības kvēle. Tomēr arī šis mazumiņš iezīmē milzīgu lielumu - lielums būs nākotnē, jo šis mazumiņš aug, tāpēc šis mazumiņš ir liels. Kristīgā cilvēka dvēseles skaistums ir tikai sēklas grauds, ir tikai "paraugs" vai "rokas nauda" (arrhabon) tam, kas vēl būs. Tikpat cik reālistisks ir Augustins spriedumos par tagadni, tikpat jauneklīgs un drošs viņš ir ticībā nākotnei. Viņš redz gara acīm īsto kristīgo cilvēku visā spožumā - viņš to saskata jau tais mazajās dzirkstīs, kas ir viņa novērotāja acu priekšā.

Atpestīta cilvēka svētums dod spēju pretoties ļauniem spēkiem viņā pašā un ārpus viņa - viņš gan atrodas pastāvīgās briesmās, bet beigās vienmēr ir uzvarētājs. Uzvarētājam būt ir vairāk nekā būt vienkārši veselam pirms cīņas: "Daudz lielāka brīvība ir nepieciešama pret tik lielām un tik daudzām kārdināšanām, kādas paradīzē nebija. Tai jābūt apsargātai ar izturības balvu (donum perseverantiae), lai varētu uzvarēt šo pasauli ar tās mīlu, draudiem, maldiem. To mums māca svēto mocekļu darbi." (C.Gr. 12. nod. 35). Šie vīri ir dabūjuši

''varonības, mīlestības un pašsavaldīšanās garu, ar ko viņi uzvarēja visus draudus, visus vilinājumus, visas mokas.'' Viņu griba reiz bijusi grēku verdzene, bet tapusi brīva, jo Kristus viņu atbrīvojis. ''Viņi dabūjuši tik lielu brīvību, ka viņi spēj visu mūžu cīnīties pret grēcīgām iekārēm, kaut arī reizēm viņi klūp, kādēļ viņiem ikdienas jālūdz: piedod mums mūsu parādus! - tomēr viņi nekad nekalpo tādam grēkam, kas saucams par nāves grēku'' (Augustins ar nāves grēku saprot - ''atstāt līdz nāvei to ticību, kas darbojas caur mīlestību'' - C. Gr. 12, 35). Tā šī augstākā pakāpe nenozīmē vis to, ka cilvēks būtu pilnīgs un absolūti bez grēkiem, bet ka grēki piedoti un ka cilvēkam dota dievišķā mīlestības kvēle (ardor), ar ko cīnīties pret grēku.

Pestīšana pēc šīs mācības nav vairs tikai brūces sadziedēšana un slimā izveseļošanās vien. Tā ir jau augšana lielumā. Tā nav tikai vecā labā stāvokļa atjaunošana, tā ir jau jaunradīšana. Sakarā ar teikto Dr. H. Biezā minētās Augustīna ''pakāpes'' (66.lpp.) jāpārstata, lai vairāk saskanētu ar to, ko Augustins pats domājis, proti, 1. vispirms vienkārša nevainīga brīvība (posse peccare et non peccare), 2. grēcinieka nebrīvība (non posse non peccare) un 3. īsta pestīto, atdzimušo, svēto brīvība (non posse peccare). Pēc Dr. H. Biezā attēlojuma ''pakāpes'' iezīmētu tikai kritienu uz leju no laimes uz nelaimi, no svētuma uz grēku un arī ar ievietošanu paradīzē Adams būtu jau diezin kāpēc nosviests vienu pakāpi zemāk. Pēc Augustina paša lieta ir citāda: cilvēks iet no mazākas gaismas cauri melnai tumsai uz īstu dievišķu gaismu, no nenostiprinātas brīvības caur verdzību uz pilnu, drošu, mūžīgu brīvību. Mēs pie labākās gribas nevaram būt vienis prātis ar Dr. H. Biezo, kas runā tā, it kā Augustins būtu mākslīgi sagudrojis kādu domu konstrukciju, ''lai tiktu galā ar cilvēka grēcīgumu'' vai arī ''lai atbrīvotu Dievu no atbildības par cilvēka ļaunumu'' (66.lpp.). Te nu gribas pateikt pavisam nikni un pamācoši: ja gribi lielas domas vētīt, tās vajaga papriekšu pētīt. Ja mērīsi lielos kalnus ar rūpību un mīlestību, tad ieraudzīsi, ka esi pārskatījies un tie ir daudz lielāki nekā likās. Tas, kas sākumā likās iedoma, var izrādīties atziņa, kas likās sagudrojums, var izrādīties skatījums, kas likās sīkumaina formula, var izrādīties liela dzīves patiesība. Ir svarīgāki iemācīties izprast un godināt, nevis smīnēt un raustīt plecus.

(Turpinājums sekos)

A. EZERGAILIS

VECMĀMIŅAS LŪGŠANA

PA SENĀM TEKĀM PIE AIZAUGUŠĀ AVOTA

MANS vectēvs - un te es runāju par seniem laikiem, jo pats jau skaitu septiņdesmitseptīto mūža gadu - mans vectēvs sev sievu bija pārvedis no Drabežu pagasta. Kāpēc vectēvs tik tālu, aiz purviem un mežiem, citā draudzē jājis sievas lūkoties - nezinu. Vai nāburgos visas meitas būtu bijušas slinkas, nevīžīgas? Taču vienu ārējo īpatnību savai vecmāmiņai es atļaujos pieskaitīt: jaunībā viņa, droši vien, būs bijusi skaista - tumši mati, augsta piere, acis rudzu puķu zilumā, ovāls zods un patīkami veidots deguns. Vēl vecumā viņas rievām un rieviņām izvagotais ģīmis bija mīlīgs un košs. Un čaklums, tīrība, lielā grāmatu un visādu rakstu cienīšana ar gadiem neko nebija zaudējusi. Viņa bija kustīga kā ūdens zāle. Vasarā ganos viņa allaž adīja, bet mājā palīdzēja vedeklai, manai mātei. Ziemā viņa rūcināja ratiņu, rudenī, kad lini vēl drēbēm neizkulstīti, pielāpīja mežiniekiem cimdus, zeķes, kādu apģērba gabalu, bet līdz ko bija lini - tūliņ ķērās pie vērpšanas. Lini, protams, iepriekš bija attiecīgi jāsagatavo - jāsukā. To izdarīja uz īpašām sukām, atšķirot vispirms pirmās pakulas - galenes, tad otrās - smalkās, kamēr beidzot pāri palika tikai nevainojami tīra linu šķiedra. Tādā pašā kārtībā notika arī vērpšana. Vecmāmiņa vienmēr sāka ar galenēm.

Svētdienās vecmāmiņa ganu gaitas nepildīja. Tās kārtoja meitas - dienastnieces. Vecmāmiņa tad allaž nostaigāja pie savas Lielkāju mājās aizprecētās meitas, manas krustmātes Marijas. Visnotaļ tas notika tais reizēs, kad Lielkāju brāļu draudzes lūgšanas namiņā bija paredzēta lielāka sanāksme - bērnu, jauniešu vai kādi citi svētki. Lielkāji no mūsu mājām ir krietnas stundas gājiena attālumā, jo abas mājas savieno tikai māju ceļi, kas agrā pavasarī un vēlā rudenī tikpat kā neizbraucami. Tad jau labāk kājām - pār pļavām un druvām, caur krūmiem un mežiem.

Kaut kāda manas mātes aprēķina dēļ, man ar vecmāmiņu bija jāgul kopējā gultā. Dusmīga viņa nebija, un citādi ar viņu būtu varējis satikt labi, nebijusi tik viņa tik noteikta, akurāta un nevajadzējis man viņas rīkojumus tik akurāti pildīt. Lai kādos ''dzērves zābakos'' es dienā būtu lepojies, vakaros - gribi vai negribi - no viņiem bija jāšķirās. Vakaros kājas bija rūpīgi jānomazgā, kas bieži vien prasīja ne tikai lielu pacietību un piespiešanos, bet bija īsta mocība. Kājas bija sasprēgājušas, un ja jau mazgāšana nebija viegla lieta, tad vēl nepatīkamāk bija kājas ieziest ar krējumu, vienalga - skābu vai saldu. Tā bija tīrā uguns. Lec vai stāvus gaisā! Vecmāmiņai, jādomā, bija puikas žēl. Viņa kaut ko runāja, mierināja, bet vai nu tik lielās sāpēs mazdēls to dzirdēja! Ja vecmāmiņa būtu bijusi kaut drusku atjautīgāka, viņa mīļajam mazdēlam dienā no upmalas būtu likusi atnest sauju lokanu bērza žagaru, un - goda vārds! - vakaros nebūtu bijis jātērē ne skābs, ne salds krējums. Kāju mazgāšanai sekoja cita procedūra. Istabās toreiz pa laikam grīdas nebija krāsotas, un siltākajos gada laikos tur savairojās blusas. Tad nu kāju stilbi bija rūpīgi jānobrauka, lai blusas neienestu gultā.

Vecos laikos - pirms septiņdesmit un vairāk gadiem, manā bērnībā - ļaudis uz laukiem dzīvoja ļoti vienkārši: vienkārši ēda, vienkārši ģērbās un gulēja vai nu uz siena, vai salmu maisa. Un tāds pats bija arī galvai spilvens. Rudenī, kuļamā laikā gan spilvenus dažreiz pildīja arī ar auzu plivām jeb spilvām. No tam tad arī varbūt cēlies spilvena vārds. Palagu lietoja tikai vienu, un sedzās strīpainām vilnas segām. Manas vecmāmiņas palags bija divdaļīgs: apmēram trīs ceturtdaļas gultas sedza linu, bet pārējo daļu - pakulu palags. Kā visur, tā arī še viņa ievēroja taupību: palaga lejas daļa ātrāk plīst. Arī kreklus toreiz sievietes nēsāja ar ''pierietenēm'', tas ir arī krekla apakšējā daļa, apmēram stilba augstumā, bija pakulu audekla. Par kādu citu veļu, kādu tagad lieto mūsu laiku dāmas, toreiz nebija ne ziņas, ne miņas. Tāpat vīrieši pat aukstākajā ziemas laikā nēsāja tikai pakulu

apakšbikses. Vasarā tās bija viņu darba apģērbs.

Kad viss bija nokārtots un abi ar vecmāmiņu atradāmies gultā, vajadzēja skaitīt vakara lūgšanu. Izņemot Mūsu Tēvs, parasti tā bija kāda dziesma, un vecmāmiņas dziesmu pūrs bija pilns ar kaudzi. Bez pazīstamajām Dziesmu grāmatas vakara dziesmām viņa zināja arī tādas, kuŗas pat līdz šim laikam neesmu nekur citur sastapis. Viena man vēl labā atmiņā.

Lai es, Kungs, iekš Tevis dusu
Jaukā, saldā miedziņā,
Un kad ir tās miesas klusu,
Lai tas gars ir nomodā.
Lai tas Tevīm padodās
Un iekš Tevis līgsmojās,
Tiekams saulīt' augšām dodas
Un ikviens no miega mostas.

Sargi man' un manu ēku
Ar' šo tumšu naksniņu -
Pret tā naidienieka spēku
Un pret viņa viltību;
Kā tas pats man aizmiegot
Un nenieka nezinot,
Nespēj kaitēt man nenieka,
Kamēr iešu debess priekā.

Tētīt, augstās debestiņās,
Lai Tavs prāts top godināts,
Lai nāk Tava valstībiņa,
Lai notiek Tavs žēlīgs prāts.
Dod mums maizīt' allažiņ,
Pamet mūsu parādiņ',
Neliec tapt mums kārdinātiem,
Bet no ļauna pasargātiem.

Vakarlūgšanā nekad netrūka "Nu es gribu gulēt iet", kuŗa Skujenes draudzē parādījās vienā laikā ar "Ak, svētīgs nams,kur uzņem Tev' par viesi" - un kuŗas mācītājs Šlēgers bērnu un mācekļu pārklaušināšanās aicināja mācīties un allaž lika draudzei dziedāt.

Vakaros lūgšanu skaitot, rokas vajadzēja salikt kopā un uzlikt uz krūtīm. Ja vakarlūgšanā neietilpa dziesmas trešais pants, tad noskaitījām Mūsu Tēvs un apzīmējot sevi ar trīskārtīgu krusta zīmi pie pieres, krūtīm, pie labā un kreisā pleca, teicām: "Un pasargi mani, Dievs Tēvs (krusta zīme), Dievs Dēls (krusta zīme) un Dievs cienīgs Svētais Gars (krusta zīme).Amen." Tad arī mūsu gurdie acu vāki aizvērās.

Bet ne jau nu katru vakaru lūgšana ritēja tik gludi. Dažreiz mazdēls, dienā "kalnus gāzis", piepēži paliek kluss pašā lūgšanas vidū, un vieglā elpošana liecina, ka viņš laidies miega apkampienos. "Tagad nu neaizmiedz, kamēr noskaitīsim

O. Norītis - Illustrācija J. Puruka stāstam Kukažiņa

lūgšanu līdz galam! Vakar tu apklusi jo ātri. Man vajadzēja arī tev krustu aizmest," vecmāmiņa saka nākošajā vakarā, un mazdēls apsolās šovakar būt možs. Bet plaksti ir smagi, un vecmāmiņa vēl nav pat pirmo pantiņu noskaitījusi, kad mazdēls jau atkal aizmidzis... Kas ir saldāks par medu? Toreiz atbilde bija tikai viena - miegs.

Tās diezgan retās reizes izņemot, kad vecmāmiņa bija aizgājusi apraudzīt manu "tantu" - savu meitu Mariju Lielkājos, vakarlūgšana tika skaitīta ik vakaru līdz manam devītajam gadam. Tad mani un māsu noveda uz Upciemu jeb Sveču kalnu, kur bija skola. Tas bija jauks saulains un silts pirmdienas rīts ap 20. oktobri 1886. gadā. Mācības toreiz pagasta, draudzes un arī divklasīgajās ministerijas skolās sākās pēc pabeigtajiem vasaras ganu pienākumiem, tāpat kā ganu gaitām sākoties, tās pārtrauca. Vasarā mācības turpinājās tikai tiem, kas gribēja zinības papildināties, lai iestātos augstākās skolās pilsētā.

Vai vakara lūgšana pa šo laiku bija iegājusi paradumā, jeb ar viņu saistījās dziļāki un neizprasti pārdzīvojumi, nevaru spriest, bet vēl tagad atceros, ka pirmajā laikā pagastskolā biju lielā neizprašanā. Pēc pabeigtās kopējās lūgšanas nezināju ko iesākt ar vecmāmiņas vakarlūgšanu. Vai arī tā vēl būtu jāskaita? Šim jautājumam tomēr tiku diezgan viegli gaŗām: apkārtējā kņada, troksnis, sarunas neļāva man koncentrēties "savā lūgšanā", un tā viņa izpalika - ar retiem izņēmumiem arī turpmākajā dzīvē. Piedod, ak piedod, mīļā, labā vecmāmiņ', ka mazdēls nepalika možs līdz beigām!

MĀC. ALFREDS GOBA

IDEJU PASAULE

(Jaunatnei)

APBRĪNOJAMA ir doma par mūžīgo ideju pasauli, par ko runā grieķu gara aristokrats filozofs Platons. Viņš domā, ka visa mūžīgi skaistā un labā tiešamības pasaule atrodoties aiz šīs redzamās jeb ''šķietamās'' pasaules. No daiļās ideju pasaules esot radusies cilvēka nemirstīgā dvēsele. Tā atrodoties sevis necienīgā miesas cietumā un glabājot sevī mīlestību jeb ērosu, kas esot svētīgas ilgas pēc ideālu pasaules apzinīgas tveršanas. Domas tverot īstenību, jo tās esot atmiņas par to pasauli, pie kuŗas tās kādreiz piederējušas un pie kuŗas tās atkal reiz piederēšot. Platons ir pārliecināts par taisnīgu atmaksu viņā saulē. Cilvēks, divu pasauļu pilsonis, savu laimi še atrodot tikumībā, bet pēc nāves to lietu svētīgā skatīšanās par kuŗām še ilgodamies domājis.

Arī dažas indiešu reliģijas runā par šo, ārējiem jūtekļiem tveŗamo pasauli, kā par šķietamo jeb majas plīvurā tīto pasauli.

Pasaules lielie gari sastopas, un apustulis Pāvils saka: ''Mēs tagad visu redzam mīklaini, kā spogulī, bet tad vaigu vaigā.'' Arī viņš domā, ka reiz nāks īstā, skaidrā atziņa.

Reiz tātad arī mums būs iespēja sasniegt pilnību. Tomēr, raugoties no kristīgā viedokļa, neizsakāmi vērtīga ir arī šī dzīve, jo še ir to vērtību sakrāšanas vieta, ar kuŗām katrs var ''nopirkt'' sev paliekošu vietu mūžīgajā dzīvē. Priecāsimies tāpēc arī par šo dzīvi un par katru dzīves dienu, izmantodami šo dienu vērtību. Uz to, saņemdami savas rokas lūgšanā, izlūgsimies Dieva svētību.

Mēs Tev pateicamies, Debestēvs, par savu zemes dzīvi un par katru savu dzīves dienu še virs zemes, jo ar to Tu mums dod iespēju sakrāt mūžīgās, nepārejošās vērtības, ar kuŗām varēsim iegūt tiesības dzīvot labākā, skaistākā un pilnīgākā dzīvē. Mēs zinām, Tēvs, ka ''mēs tagad visu redzam mīklaini, kā spogulī, bet tad vaigu vaigā.'' Mēs arī zinām, ka ''tagad mēs atzīstam tik pa daļai, bet tad atzīsim pilnīgi, kā mēs paši esam atzīti.'' Pie Tevis ir pilnība, liec šajā pilnībā reiz nokļūt arī mums!

Mūsu dienās

EVANSTONAS KONFERENCE. LUTERIEŠU PĀRSTĀVJI KONFERENCĒ. KATOĻI NEPIEDALAS.

Par Evanstonas konferences panākumiem, protams, var šaubīties. Vai un cik lielā mērā tai izdosies apvienot daždažādo protestantisma novirzienu un austrumpareizticības dažādos viedokļus? Vai un cik lielā mērā tās atzinumus izdosies reālizēt? Vai un cik lielā mērā tie ietekmēs mūsdienu dzīvi? Taču tas fakts vien, ka konferences 1800 delegāti un oficiālie viesi reprezentēs 168 miljonus kristiešu 48 dažādās zemēs, liecina, ka konference būs ne vien ievērojams notikums visjaunāko laiku baznīcas vēsturē, bet būs arī grandioza kristietības demonstrācija mūsu dienās, un arī ļaudīm, kas sviedriem vaigā nopūlējušies kristiānismam sacerot kapa runas, būs mazliet jāpadomā, vai Kristus tomēr nav mūsdienu pasaules cerība.

Apmēram puse delegātu, konsultantu, novērotāju un oficiālo viesu nāk no citiem kontinentiem - Eiropas, Austrālijas, Āzijas un Afrikas un tāpēc būs spiesti pārvarēt zināmas grūtības jau valodas ziņā, kaut gan katra konferences runa tiks nekavējoties tulkota trīs konferences oficiālajās valodās: angļu, vācu un franču. Par to rūpēsies 20 tulki, un tulkošana noritēs tāpat kā Apvienoto nāciju sēdēs.

Vairāk kā 46 miljonus luteriešu (apm. 28% no Pasaules baznīcu padomē apvienoto kristiešu kopskaita) no 18 valstīm reprezentēs 83 delegāti, jeb kopā ar oficiālajiem viesiem un konsultantiem apm. 200, pie kam daži nāk arī no Padomju Savienības okupētajām zemēm (3 no Austrumvācijas, 3 no Čechoslovākijas un 2 no Ungārijas). Delegātus sūtījušas: Austrija - 3, Brazilija - 5, Čechoslovākija - 3, Dānija - 5, Igaunija - 1, (Ņujorkas igauņu lut. dr. māc. A. Hinno pārstāv Igauņu luterāņu trimdas baznīcu), Somija - 4, Francija - 3, Vācija - 5, Indonēzija - 3, Holande -1, Norvēģija - 5, Polija - 2, Rumānija - 2, Zviedrija - 8, Amerikas Savienotās Valstis - 23.

Vārdu sakot, konferencē piedalas gandrīz vai visi kristiānisma nogrupējumi (ieskaitot anglikāņus un austrumpareizticīgos), izņemot vai vienīgi katoļus. Pēdējos Pasaules baznīcu padome bija lūgusi sūtīt vismaz dažus neoficiālus novērotājus, bet Amerikas katoļu baznīcas hierarchija ielūgumu noraidīja. Čikagas archibīskaps kardinālis Striča (Stritch) š.g. jūlija mēnesī paziņoja, ka šāda veida sanāksmes katoļiem apmeklēt aizliegts.

Čikagas archibīskapa lēmums ir pārsteidzis ne vien Pasaules baznīcu padomes ģenerālsekretāru Visertuftu (Dr. W. A. Visser 't Hooft), bet arī pašus katoļus, it sevišķi Eiropā, jo Čikagas archibīskapa lēmums ir rigorozāks par paša Vatikana norādījumiem. 1949. gada 20. decembŗa oficiālā Vatikana instrukcija nosaka, ka ''jauktas sanāksmes nav gluži aizliegtas, bet tādas nevar notikt bez kompetentas (katoļu) baznīcas autoritātes iepriekšējas sankcijas'', un sakarā ar šo instrukciju neliela katoļu grupa kā novērotāji patiesi arī piedalījās pasaules baznīcu konferencē Zviedrijā, 1952. gadā.

15 lappušu garajā vēstulē Čikagas archibīskaps konferences dalībniekus (nekatoļus) dēvē par cil-

PASAULES BAZNĪCU PADOMES (WCC) PREZIDENTI,
EVANSTONAS KONFERENCES SĒŽU VADĪTĀJI

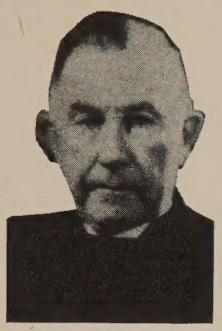

BĪSK. E. BERGRAVS
(BERGGRAV)

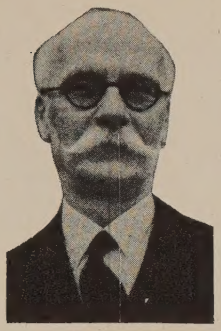

DR. M. BĒGNERS
(BOEGNER)

DR. DŽ. FIŠERS
(FISHER)

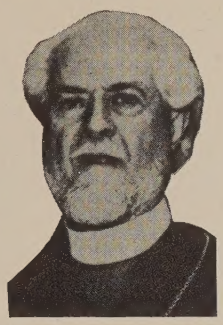

ARCHIBĪSKAPS
GERMANOSS

BĪSK. G. B. OKSNAMS
(OXNAM)

vēkiem, kas stāv ārpus baznīcas (katoļu baznīcas uztverē tādā ir tikai viena, proti, katoļu baznīca) un paskaidro, ka viņu kristiešu apvienošanas pasākumos, internacionālās organizācijās, kongresos, sanāksmēs un konferencēs katoļu baznīca nepiedalas tāpēc, ka "viņa (katoļu baznīca) neiestājas ne vienā organizācijā, kur dažādu sektu delegāti sēž padomēs vai konferencēs kā līdzīgi, spriezdami par Kristus baznīcas vai tās vienības dabu." Vienīgā īstā baznīca ir katoļu baznīca, un tikai tā ir baznīca, "tagad tā pati, kas tā vienmēr bijusi, viena un vienīgā Kristus līgava, viena un vienīgā Kristus mistiskā miesa, viena un vienīgā Kristus baznīca." Līdz ar to no jauna deklarēts sensenais katoļu baznīcas viedoklis: nāciet atpakaļ pie savas mātes, tad vienība būs. Bet līdz ar to arī vienība ir iznīcināta.

Konference notiks no 15. - 31. augustam, un par tās atzinumiem un norisi ziņosim nākošajā MĀJAS DRAUGA burtnīcā.

KO MĒS ATBILDĒTU?

Amerikā ir parasts dievkalpojumu apmeklētājus saskaitīt. Kanzas Sitijas Trīsvienības metodistu draudzē dievkalpojumu apmeklētājus bez tam vēl arī reģistrē, t.i. dievnamā ieejot, katrs draudzes loceklis no īpaša plaukta izņem savu draudzes locekļa kartīti un iemet to reģistrācijas kastē. Tā mācītājam ir pilnīgs pārskats nevien par dievkalpojumu apmeklētāju skaitu, bet arī par to, kuŗi draudzes locekļi dievkalpojumus apmeklē un kuŗi nē. Bet Kanzas Sitijas metodistu draudze pagaidām laikam vēl ir vienīgā, kur šāda reģistrācija ievesta un draudzes locekļu ieskati tā kā tā paliek nezināmi. Soli šai virzienā nesen spēris Augustanas sinodes luterāņu mācītājs M. Lornels Bristolē, Konektikatā. Viņš aizsūtījis 250 savas draudzes locekļiem īpašu aptaujas lapu, lūgdams pasvītrot atbildes, kuŗas viņu uzskatiem liktos visatbilstošākās. Aptauja bija anonima. Anketas bija sūtamas atpakaļ bez paraksta.

No 250 izsūtītajām anketām mācītājs saņēma atpakaļ 115, tātad atsaucība bija samērā dzīva, kaut arī pasvītrotās atbildes rādīja, ka ne katram bijis diezgan laika un pacietības aptaujas lapu pamatīgi izstudēt, jo viens un tas pats jautājums, tikai citā veidā izteikts, ne vienmēr bija vienādi atbildēts. Bet ja arī dažādie apgalvojumi dažu labu bija samulsinājuši, ir jāpieņem, ka anketas saņēmējam vismaz bija nācies padomāt par lietām, par kuŗām tas bija domājis maz vai nemaz.

Pirmā jautājumu resp. apgalvojumu sērija attiecās uz cilvēku. Vai cilvēks pēc savas dabas ir labs? 61 atbilde skanēja: Jā. Ne labs, ne ļauns? - 15. Ļaunuma inficēts, taču ne katra viņa darbība gluži ļauna? - 50. Vai varam būt morāliskā ziņā perfekti, ja tikai pietiekami papūlamies? - 43 "jā", 58 "nē".

Par Dievu. Starp visām 115 atbildēm nebija nevienas, kur Dieva esamība būtu noliegta vai apšaubīta. 3 domāja, ka Dievs esot "augstāka vara", 107: Dievs ir svēts un taisns, persona, ūniversa valdnieks, kas prasa, lai viņa bērni būtu pilnīgi un kontrolē viņu dzīvi, kas pakļauta viņu brīvajai gribai.

Par Jēzu. Starp visiem 115 nebija neviena, kas būtu bijis tais domās, ka Jēzus būtu bijis tikai ievērojams cilvēks, kaut arī vienam bija licies, ka Jēzus esot tikai simbols, diviem, ka Jēzus bijis liels vadonis, bet pasaulei vairāk atnesis ļauna kā laba, 107 ticēja, ka Viņš "ir patiess Dievs, bija patiess cilvēks, dzīvs vēl šodien, caur manu ticību uz Viņu man palīdz, un caur savu krusta nāvi mani glābj." Un tomēr 15 domāja, ka par kristieti var saukties katrs, kas pilda t.s. zelta likumu, un 10 domāja, ka Jēzus dievišķībai ticēt neesot nepieciešami; 2 bija pasvītrojuši atbildi, ka Jēzus krusta nāve nozīmīga tai ziņā, ka Viņš rādījis kā mums jāmirst. 106 bija atbildējuši: Viņš uzņēmās mūsu vainu, mira mūsu vietā un ticībā uz Viņu mums ir piedots. - Kā redzams tā ir īsta ticības "pārbaude." Un kaut gan amerikāņi pie līdzīga veida pārbaudēm pieraduši jau no skolas laikiem, it sevišķi šo atbilžu sērija liecina vai nu par atbildes dēvēja paviršību, vai arī par to, cik kļūmīga var būt šādas pārbaudes metode.

Par augšāmcelšanos. Augšāmcelšanās ir tikai skaists stāsts. Šādam apgalvojumam nebija piekritis neviens. 14 gribējās ticēt, ka tā ir patiesība, 96 bija atbildējuši: Mēs ticam, ka tā ir nosl ēpumaina patiesība un ka caur Augšāmcelto mēs dzīvosim atkal. 67 domāja, ka cilvēks mirst gan, bet Dievs no mirušajiem uzmodinās tos, kas Viņam tic. 26 atbildes: Reālas nāves nav, dvēsele ir nemirstīga un dzīvo tālāk gara pasaulē. Viena atbilde: Nemirstība nozīmē dzīvot tālāk palicēju atmiņās. Vēl viena atbilde: Ar nāvi visam ir gals. Ko izjautātie domā par elli? 8 bija pasvītrojuši šādu atbildi: Elle ir neizdziestošs liesmu ezers, vārda tiešā nozīmē.

Par baznīcu. 25 bija piekrituši apgalvojumam, ka baznīca ir cilvēku organizēta, lai cilvēks varētu dzī-

FORM No. 3547 Requested

MĀJAS DRAUGS
DIVISION OF AMERICAN MISSIONS
NATIONAL LUTHERAN COUNCIL
327 South La Salle Street
Chicago 4, Illinois

Return postage guaranteed

vot krietnu dzīvi. Vai baznīca ir savu laiku pārdzīvojis institūts? Nē, tā nedomāja neviens. 83 domāja, ka baznīca ir svēto biedrība, ja arī no cilvēka redzes viedokļa to veido nepilnīgi cilvēki; tā ir Dieva radīta, un Kristus tajā ir stūŗa akmens.

Attiecībā uz ticības lomu ikdienas dzīvē, 110 bija atbildējuši, ka viņu kristīgā pārliecība nosakot arī viņu dzīves veidu; 3 -, ka nē. Neskatoties uz to, 28 bija pārliecināti, ka kristīgā ticība attiecoties tikai uz dvēseli un cilvēka politiskajās un saimnieciskajās izdarībās tai neesot nekas sakāms. 47 šādam uzskatam nebija piekrituši. Par to, kā izlietot savu naudu, 12 domāja, ka kristīgajai ticībai tur neesot daļas. 83 domāja, ka esot gan.

Par baznīcas apmeklēšanu. No 115 atbildēm 63 vēstīja: mēs ejam uz baznīcu ik svētdienas; 7 - reizi mēnesī, 21 - divreiz mēnesī, 18 - šad un tad, 5 - nemaz. 8 apgalvoja, ka viņi kopīgi lūdz Dievu savās ģimenēs, 83 - ka tie lūdz individuāli ikdienas.

Beidzamais jautājums skanēja: Vai Jūsu kristīgā ticība pēdējo 10 gadu laikā padziļinājusies un nobriedusi? 87 domāja, ka jā.

Mācītājs Markus Lornels (Marcus Lornell), kuŗa raksts par aptaujas rezultātiem un to izvērtējums iespiests U.L.C.A. mēnešraksta "The Lutheran" (Vol.36,No. 24), arī pats nedomā, ka aptauja būtu devusi visai adekvātu ieskatu viņa draudzes locekļu gara dzīvē. Pestīšana neatkaras no tā, vai cilvēks spējīgs "pareizi" atbildēt veselu rindu jautājumu,bet mācītājam aptauja esot devusi zināmu ieskatu par to, cik lielā mērā sekularisms iefiltrējies kristieša domāšanā un kādiem jautājumiem svētrunās viņam turpmāk jāpiegriež īpaša vērība.

Ja nu mūs šis pats sekulārisms dažā ziņā varbūt vēl vairāk skāris, paceļas jautājums,ko mēs atbildētu.

GRĒKSŪDZE UN PSĪCHOTERAPIJA

Baznīcas loma netikai cilvēka miesas, bet arī viņa gara dzīvē vēl vienmēr tiek daudzreiz apšaubīta. Pa lielākai daļai gan tikai tur, kur cilvēks no baznīcas aizgājis. Bet nav arī noliedzams, ka baznīca ne vienmēr ar dzīvi ir spējusi iet kopsolī un ne vienu vien problēmu risināt atstājusi citām aprindām. Tā, pa daļai zinot, pa daļai nezinot, no ev. baznīcas rokām izslīdējis augstākā mērā atbildīgais dvēseļu kopšanas uzdevums un iespēja grēksūdzes praksē. Te interesanti atzīmēt vācu ev. baznīcas Diseldorfas padomnieka laulību lietās Dr. Gvido Grēgera (Guido Groeger) atzinumus. Mūsdienu cilvēkam, saka Dr. Grēgers, nekas nav tā vajadzīgs kā garīgā aprūpe. Tā saucamā modernā psīchoterapija nav nekas vairāk kā mēģinājums atjaunot kopš reformācijas laikiem novārtā atstāto privātās grēksūdzes praksi. Atzīstot, ka arī fiziskajām kaitēm var būt par cēloni tīri spirituāli procesi, modernā medicinas zinātne ir atkal atklājusi cilvēka dvēseli. Ja kāds psīchoanalītiķis ir apgalvojis, ka tad, "kad mute nevar runāt, sāk kliegt orgāni", tad tas nozīmē, ka cilvēkam ir nepieciešami par savām raizēm runāt - izstāstīt, izsūdzēt. Ar to, ka runājam par grēku, nepietiek. Cilvēkam vajaga "izkratīt savu sirdi." Tāpēc, pēc Dr. Grēgera domām, katra kristīga cilvēka pienākums ir savam tuvākajam šai ziņā palīdzēt, dot viņam iespēju savu dvēseli atvieglot.